

Sint Jansklooster, Molenstraat
(Gemeente Steenwijkerland, Ov.)

Karterend booronderzoek

Steekproefrapport 2012-03/16Z

*Sint Jansklooster, Molenstraat
(Gemeente Steenwijkerland, Ov.)
Karterend booronderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
Gemeente Steenwijkerland

Steekproefrapport 2012-03/16Z

ISSN 1871-269X

auteur:

autorisatie:

De Steekproef werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.2

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, april 2012

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
&
Laan van Chartreuse 174
3552 EZ Utrecht

telefoon

 4

fax

 5

internet

www.desteckproef.nl

e-mail

 nl

kvk

02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01).....	1
• 1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02).....	2
2. Karterend booronderzoek.....	3
• 2.1 Aanpak (KNA 3.2 VS01).....	3
• 2.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03).....	3
3. Conclusies en advies.....	7

Appendix:

- archeologische periodes

Samenvatting

In opdracht van de Gemeente Steenwijkerland is door De Steekproef karterend booronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Molenstraat te Sint Jansklooster. Het karterend booronderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen bouw van woningen op het terrein en naar aanleiding van de resultaten van eerder op dit terrein door De Steekproef b.v. verricht Inventariserend Veldonderzoek. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is geconcludeerd dat in het plangebied kans bestaat op archeologische resten uit de steentijd en de middeleeuwen. Om deze reden is geadviseerd om op delen van het plangebied waarop de bodem nog grotendels intact is karterend booronderzoek te laten verrichten in zones waarin bodemingrepen zullen plaatsvinden.

Tijdens het karterend booronderzoek is geboord in een dichtheid van ruim twintig boringen per hectare. Om de bodemopbouw nauwkeurig te kunnen bestuderen is in eerste instantie geboord met een zandguts. Vervolgens is nageboord met een megaboer. Het hiermee opgeboorde zand is gezeefd.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied in het verleden is gediëpwoeld. In het hierbij losgewoelde zand is van bovenaf humus ingespoeld. Tevens heeft tijdens het diepwoelen enige vermenging plaatsgevonden met de keileem waaruit de ondergrond in het plangebied bestaat. Langs de noordrand van het plangebied is de bodem tot grote diepte verstoord bij het ruimen van een houtwal die hier in het verleden stond. Verspreid door het plangebied zijn hier en daar ook kleinere locaties aangetroffen waarop recente en diepe bodemverstoring heeft plaatsgevonden. Het zeven van het opgeboorde zand heeft slechts moderne insluitsels opgeleverd. Deze komen voor in de bouwvoor en in het geroerde zand. In het ongeroerde zand zijn slechts brokken steen en vuursteen aangetroffen. Deze vertonen geen van alle sporen van antropogene bewerking.

Uiteindelijk zijn in geen van de boringen archeologische indicatoren aangetroffen die aanleiding geven om te vermoeden dat binnen het onderzoeksgebied een archeologische vindplaats aanwezig is. In verband hiermee geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding tot het adviseren van beschermende en/of beperkende maatregelen of archeologisch vervolgonderzoek.

Figuur 1: Sint Jansklooster op de topografische kaart, 1:50.000. Het onderzoeksgebied is hierop in rood aangegeven.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01)

In opdracht van de Gemeente Steenwijkerland, vertegenwoordigd door de , is door De Steekproef karterend booronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Molenstraat te Sint Jansklooster (Figuur 1). Het karterend booronderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen bouw van woningen op het terrein en naar aanleiding van de resultaten van eerder op dit terrein door De Steekproef bv verricht Inventariserend Veldonderzoek (Steekproef-rapport 2009-04/09, J.M.G. Bongers 2009). Op basis van de resultaten van dit onderzoek is geconcludeerd dat in het plangebied kans bestaat op archeologische resten uit de steentijd en de middeleeuwen. Om deze reden is geadviseerd om op delen van het plangebied waarop de bodem nog grotendeels intact is, karterend booronderzoek te laten verrichten in zones waarin bodemingrepen zullen plaatsvinden. Voor het bureauonderzoek en het veldonderzoek dat aan deze bevindingen ten grondslag ligt, wordt verwezen naar het bovengenoemde rapport van De Steekproef. In het onderhavige rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van het karterend onderzoek dat is uitgevoerd op het deel van het onderzoeksgebied dat direct aan de Molenstraat grenst (zie Figuren 1 en 2).

Figuur 2: Sint Jansklooster. Het plangebied gezien vanuit het westen.

1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02)

Het plangebied ligt pal ten westen van Sint Jansklooster, ten noorden van de Molenstraat (zie Figuur 1) en bestaat uit een graslandperceel.

Tabel 1: Sint Jansklooster, Molenstraat: administratieve gegevens

provincie:	Overijssel
gemeente:	Steenwijkerland
plaats:	Sint Jansklooster
toponiem:	Molenstraat
bevoegd gezag:	Gemeente Steenwijkerland (regio-archeoloog Oversticht:)
opdrachtgever:	Gemeente Steenwijkerland
oppervlakte:	2,5 hectare
hoogte:	7,4 m + NAP
grenscoördinaten:	196,424 / 521,455 196,334 / 521,254 196,490 / 521,340 196,312 / 521,392
kaartblad:	21B
onderzoeksmeldingsnr:	51211
uitvoeringsperiode:	21 en 22 maart 2012
onderzoeksdiepte:	1- 1,5 meter
beheer documentatie:	De Steekproef bv, Provincie Overijssel en E-depot RCE

2. Karterend booronderzoek

2.1 Aanpak (KNA 3.2 VS01)

De ligging van de boorpunten is afgebeeld in Figuur 4. De boringen zijn weergegeven in de boorprofielen in Figuur 5. In het plangebied zijn vijftig boringen gezet in een zo gelijkmatig mogelijk netwerk met telkens 25 meter afstand tussen de boringen en 20 meter afstand tussen de boorraaien. Hierbij zijn alle boringen eerst gezet met een zandguts met een diameter van 2 centimeter. Dit is gedaan om de bodemopbouw zo nauwkeurig mogelijk te kunnen bestuderen. Vervolgens is op deze boorpunten nageboord met een edelmanboor met een diameter van 15 centimeter. Het hiermee opgeboorde zand is gezeefd op een zeef met een maaswijdte van vier millimeter.

Uiteindelijk is in het plangebied een karterend boornetwerk ontstaan met een boordichtheid van ruim twintig boringen per hectare. Een dergelijke boordichtheid volstaat volgens de Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (SIKB, 2006) als brede zoekoptie om vindplaatsen in zand op te sporen (zoekoptie E1). Alle boringen zijn doorgezet tot een diepte van tenminste 20 centimeter in de schone, niet door bodemvorming beïnvloede pleistocene ondergrond.

Van alle boorpunten is de NAP-hoogte bepaald.

2.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03)

In de ondergrond van het plangebied ligt blauwgrijze keileem. Deze keileem is onderin alle boringen aangetroffen. In veruit de meeste boringen is op de keileem een enkele decimeters dik pakket zwak geoxideerd zand waargenomen. Dit zand is sterk grindhoudend. Naar boven toe wordt dit zand geleidelijk aan humeus. Hierbij valt op dat het humushoudende deel van het zand veelal ook brokjes (kei)leem bevat. Dit vormt een aanwijzing dat de bodem in het verleden is gediepwoeld. Waarschijnlijk is in deze losgewoelde grond vervolgens van bovenaf (vanuit de bouwvoor) humus ingespoeld.

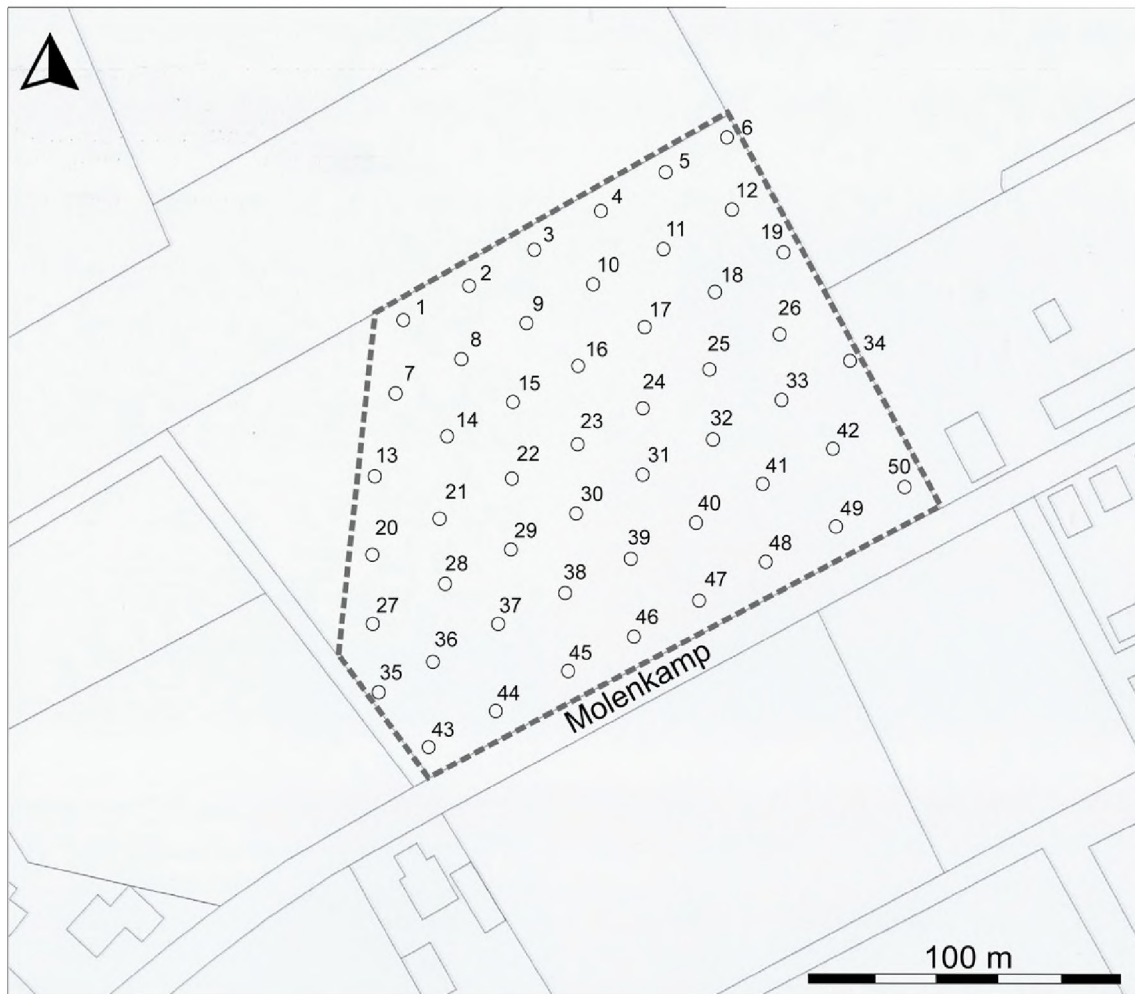
In de boringen 1 tot en met 6, 16, 24, 25, 30, 37 en 38 is de brokkelige opbouw zeer sterk en komen bovendien tot grote diepte brokken humusrijk zand (uit de bouwvoor) voor. In de boringen 1, 2 en 37 is de bodem zelfs tot een diepte van meer dan een meter beneden het maaiveld verstoord. De diepe versterking van de bodem in de langs de noordgrens van het onderzoeksgebied gezette boringen 1 tot en met 6 is waarschijnlijk het gevolg van het ruimen van de houtwal die hier in het verleden stond.

Bovenin de boringen bevond zich een dertig tot veertig centimeter dik pakket humusrijk zand. In deze bouwvoor zijn tijdens het zeven moderne insluitsels aangetroffen zoals brokjes antraciet, verroest ijzerdraad, bouten en

moeren, ongepatineerd flesseglas, brokjes hardgebakken baksteenpuin, een enkele scherf negentiende of twintigste eeuwse aardewerk en zelfs plastic. Dergelijke moderne insluitsels zijn in de boringen 1 tot en met 6, 16, 24, 25, 30, 37 en 38 tot onderin het vergraven pakket gevonden. Hieruit blijkt dat de bodemverstoring op deze boorpunten in de negentiende of de twintigste eeuw moet hebben plaatsgevonden. Tijdens het zeven zijn talrijke brokken natuursteen en vuursteen waargenomen. Deze vertonen echter geen van alle sporen van antropogene bewerking. Uiteindelijk zijn in geen van de boringen relevante archeologische indicatoren aangetroffen. Om deze reden heeft geen vindplaatsbeoordeling plaatsgevonden aan de hand van de waarderingstabel uit de KNA 3.2 (VS06).

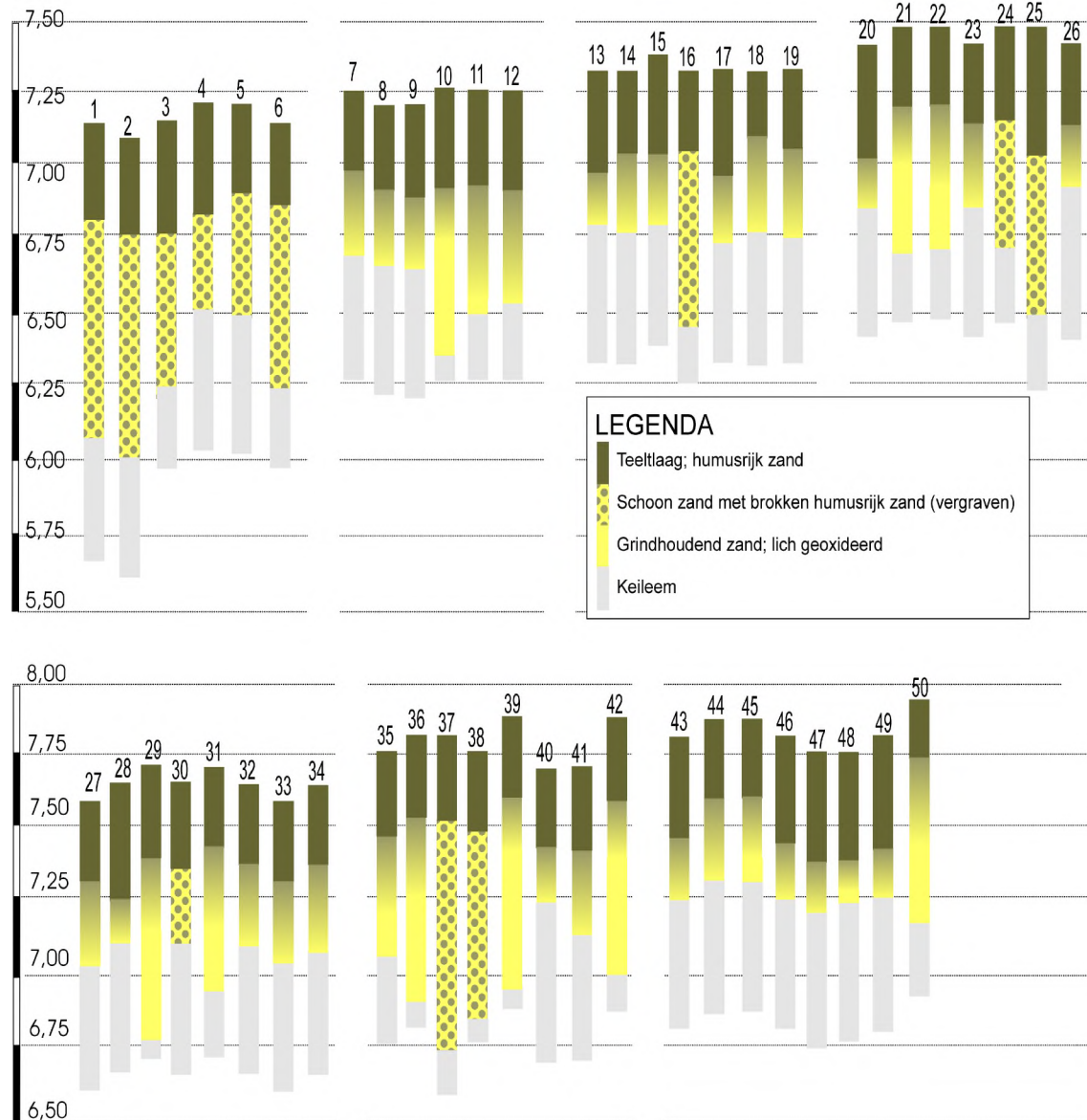

Figuur 3: Sint Jansklooster. Het zeven van de met de megaboer opgeboorde grond.

Figuur 4: Sint Jansklooster, Molenstraat: boorpuntenkaart. De genummerde punten geven de ligging van de vijftig boringen weer. Het plangebied is aangegeven met een grijze onderbroken lijn. (Bron: Archis)

M's t.o.v.
N.A.P.

Figuur 5: Sint Jans klooster, Molenstraat. Boorprofielen.

3. Conclusies en advies

Naar aanleiding van de resultaten van eerder door De Steekproef verricht inventariserend veldonderzoek is op een terrein aan de Molenstraat te Sint Jansklooster een karterend booronderzoek uitgevoerd. Hierbij is geboord in een dichtheid van ruim twintig boringen per hectare. Om de bodemopbouw nauwkeurig te kunnen bestuderen is in eerste instantie geboord met een zandguts. Vervolgens is nageboord met een megaboer. Het hiermee opgeboorde zand is gezeefd.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied in het verleden is gediepwoeld. In het hierbij losgewoelde zand is van bovenaf humus ingespoeld. Tevens heeft tijdens het diepwoelen enige vermenging plaatsgevonden met de keileem waaruit de ondergrond in het plangebied bestaat. Langs de noordrand van het plangebied is de bodem tot grote diepte verstoord bij het ruimen van een houtwal, die hier in het verleden stond. Verspreid door het plangebied zijn hier en daar ook kleinere locaties gevonden waarop recente en diepe bodemverstoring heeft plaatsgevonden. Het zeven van het opgeboorde zand heeft slechts moderne insluitsels opgeleverd. Deze komen voor in de bouwvoor en in het geroerde zand. In het ongeroerde zand zijn slechts brokken steen en vuursteen waargenomen. Deze vertonen geen van alle sporen van antropogene bewerking.

Uiteindelijk zijn in geen van de boringen archeologische indicatoren aangetroffen die aanleiding geven om te vermoeden dat in het onderzoeksgebied een archeologische vindplaats aanwezig is. In verband hiermee geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding tot het adviseren van beschermende en/of beperkende maatregelen of archeologisch vervolgonderzoek.

Wij wijzen er verder op dat in alle gevallen geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de gemeente Steenwijkerland conform Monumentenwet 1988, laatste wijziging van 1 september 2007, paragraaf 7, artikel 53 en verder.

Appendix I

Sint Jansklooster, Molenstraat Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden